

What Happens When We Die?

Journey of the the Soul Part III
December 25th 2022

This Shiur is kindly sponsored by Yossie and Judy Simpson in honor of the yahrzeit of Yossie's grandfather
לעילוי נשמת הרב אליהו בן הרב שמעון אהרון
and by
David and Naomi Kaszovitz upon the 50th yahrzeit of David's mother Vivian Kaszovitz - Sara Leah bat HaRav Shaul ע"ה

The Idea of Death

1. Bereishis 2:16-17

וַיֵּצֵא ה' אֱלֹהִים עֵץ הַיָּדָע וְאֵת הָאֵדָם לְאָמַר מִכָּל עֵץ הַגָּן אַכְלֵם תֹּאכְלוּ

And God commanded the Human, saying, "Of every tree of the garden you are free to eat;

וּמִעֵץ הַדְּעִית טוֹב וְרָע לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת

but as for the tree of knowledge of good and bad, you must not eat of it; for as soon as you eat of it, you shall die."

2. Derech Hashem I: The Situation of Humankind, 5-13

Step 1: There has been a change from the original program

שהנה המין האנושי אין ענינו הראשון כמו שאנו רואים ומבחינים אותו עתה כי אולם שינוי גדול
היה בו והוא ענין הטאו של אדה"ר

One must also know is that the nature of the human species that we see and distinguish now is not like at first. Rather there was a great change in him, and that is the matter of the sin of the first man (Adam)

Step 2: The original model was simple and equally weighted

הנה אדה"ר בעת יצירתו היה ממש באותו המצב שזכרנו עד הנה דהיינו שהנה הוא היה מורכב מב' החלקים ההפכיים שאמרנו שהם הנשמה והגוף ובמציאות היו ב' הענינים הטוב והרע והוא עומד בשיקול ביניהם להדבק במה שירצה מהם והנה היה ראוי לו שיבחר בטוב ויגביר נשמתו על גופו ושכלו על חומריו ואז היה משתלם מיד ונה בשלימותו לנצח :

Behold that at the time of his formation, the first man was completely in the situation that we have mentioned until now. This means that he was surely joined from the two opposite parts that we mentioned – which are the soul and the body. And there were the two [possibilities] in the world – the good and the evil, and he stood between them evenly, to cleave to the one of them that he would want. And it was surely fitting for him to choose the good, that his soul should win over his body and his spirit over his materiality; and then he would have been perfected immediately and stayed in his perfection forever.

Step 3: The soul used to be able to purify the body

שאע"פ שאין אנו מרגישים לנשמה בגוף פעולה אחרת זולת החיות וההשכלה הנה באמת יש בחוקה שתזכך עצם הגוף וחומריו ותעלהו עילוי אחר עילוי נגד שיהיה ראוי להתלוות עמה בהנאה בשלימות.

Even though we don't feel any effect of the soul on the body except for life and awareness, behold that among its axioms is that it purifies the actual body and its material, and it raises it up – one lift after [another] – with regard to its becoming fit to accompany it in the pleasure [of] perfection.

Step 4: Now we need to reach back to stage 1 pre cheit and then make the right decision

אמנם בחטאו כיון שעל ידו נסתר השלימות יותר משהיה ונתרבו החסרונות והיה הוא הגורם רעה לעצמו הנה לא יהיה עוד כ"כ קל לו לשוב לצאת מן החסרון ולקנות השלימות כמות שהיה בעת שלא היה הוא גרמת חסרונו אלא שכך נוצר מעיקרו וכמ"ש וכ"ש שבהכרח השתדלותו המצטרף עתה להגיע לשלימות הנה הוא כפול כי יצטרך תחלה שישובו האדם והעולם אל המצב שהיו בראשונה קודם החטא ואח"כ שיתעלו מן המצב ההוא אל מצב השלימות שהיה ראוי לאדם שיעלה :

However with his sin – since it was through him that perfection became more hidden than it was and the deficiencies grew, and he was the one that caused evil to himself – it would no longer be as easy for him to return and to go away from deficiency and acquire perfection as it was at the time that he was not the cause of his deficiency, but was rather [just] created like

that from his beginning, as I have written. All the more so [would it be harder], as the striving required of him now to reach perfection would perforce be doubled: For he would first need that man and the world return to the condition that existed at the beginning before the sin; and then afterwards to rise above that condition to a condition of perfection to which it was fit for man to rise.

The Philosophical Timeline

R. Moshe ben Maimon

What does Olam Haba look like?

3. Talmud Bavli, Brachos 17a

מרגלא בפומיה דרב: [לא כעולם הזה העולם הבא], העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, שנאמר: +שמות כ"ד+ ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו.

[Rav](#) was wont to say: The World-to-Come is not like this world. In the World-to-Come there is no eating, no drinking, no procreation, no business negotiations, no jealousy, no hatred, and no competition. Rather, the righteous sit with their crowns upon their heads, enjoying the splendor of the Divine Presence, as it is stated: “And they beheld God, and they ate and drank” ([Exodus 24:11](#)).

4. Rambam, Hilchos Teshuva 8:2

In the world to come, there is no body or physical form, only the souls of the righteous alone, without a body, like the ministering angels. Since there is no physical form, there is neither eating, drinking, nor any of the other bodily functions of this world like sitting, standing, sleeping, death, sadness, laughter, and the like.

Thus, the Sages of the previous ages declared: "In the world to come, there is neither eating, drinking, nor sexual relations. Rather, the righteous will sit with their crowns on their heads and delight in the radiance of the Divine Presence."

From that statement, it is clear that there is no body, for there is no eating or drinking. [Consequently,] the statement, "the

העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד בלא גוף כמלאכי השרת הואיל ואין בו גויות אין בו לא אכילה ולא שתייה ולא דבר מכל הדברים שגופות בני אדם צריכין להן בעולם הזה ולא יארע דבר בו מן הדברים שמארעין לגופות בעולם הזה כגון ישיבה ועמידה ושינה ומיתה ועצב ושחוק וכיוצא בהן כך אמרו חכמים הראשונים העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן

<p><i>righteous sit," must be interpreted metaphorically, i.e., the righteous exist there without work or labor. Similarly, the phrase, "their crowns on their heads," [is also a metaphor, implying] that they will possess the knowledge that they grasped which allowed them to merit the life of the world to come. This will be their crown. A similar [usage of this metaphor was employed by] Solomon [Song of Songs 3:11]: "The crown with which his mother crowned him." [Support for the concept that this does not refer to a physical crown can be brought from the prophecy, Isaiah 51:11]: "Eternal joy will be upon their heads." Joy is not a physical entity which can rest on a head. Similarly, the expression "crown" used by the Sages [refers to a spiritual concept], knowledge. What is meant by the expression, "delight in the radiance of the Divine Presence"? That they will comprehend the truth of Godliness which they cannot grasp while in a dark and humble body.</i></p>	<p>ונהנין מזיו השכינה הרי נתברר לך שאין שם גוף לפי שאין שם אכילה ושתייה וזה שאמרו צדיקים יושבין דרך חידה אמרו כלומר הצדיקים מצויין שם בלא עמל ובלא יגיעה וכן זה שאמרו עטרותיהן בראשיהן כלומר דעת שידעו שבגללה זכו לחיי העולם הבא מצויה עמהן והיא העטרה שלהן כענין שאמר שלמה בעטרה שעטרה לו אמו והרי הוא אומר ושמחת עולם על ראשם ואין השמחה גוף כדי שתנוח על הראש כך עטרה שאמרו חכמים כאן היא הידיעה ומהו זה שאמרו נהנין מזיו שכינה שיודעים ומשיגין מאמתת הקב"ה מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל:</p>
--	--

When is Olam Haba?

5. Rambam, Hilchos Teshuva 8:8

<p><i>It is only called the world to come because that life comes to a man after life in this world in which we exist, as souls [encloded] in bodies. This [realm of existence] is presented to all men at first.</i></p>	<p>ולא קראוהו עולם הבא אלא מפני שאותן החיים באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה שאנו קיימים בו בגוף ונפש וזהו הנמצא לכל אדם בראשונה:</p>
---	---

Individuals

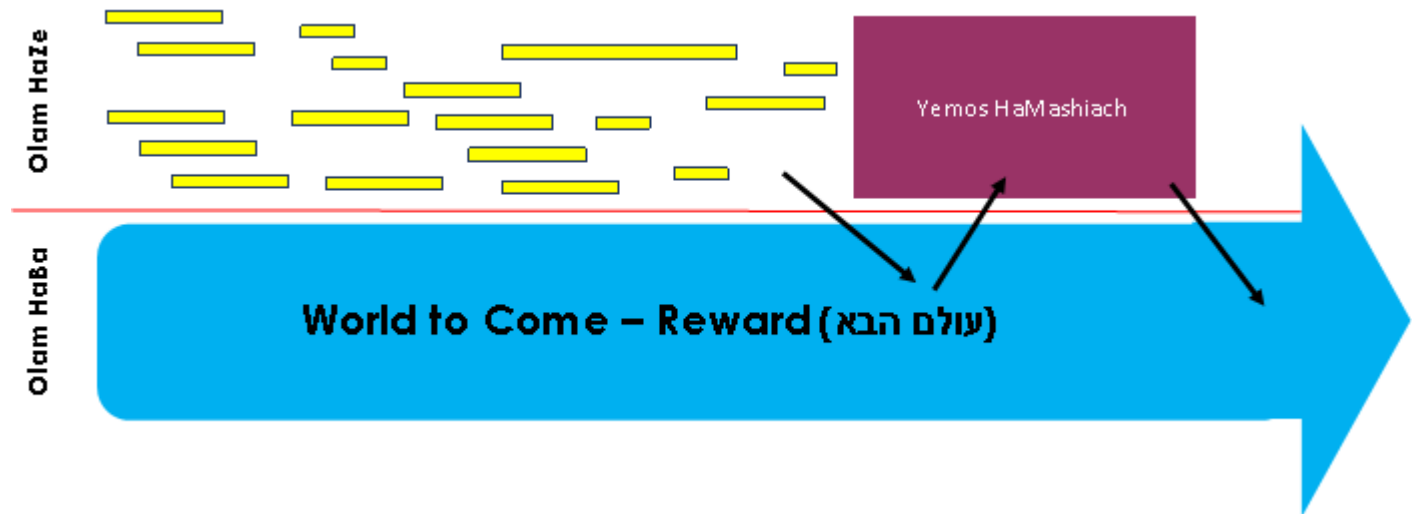
Community

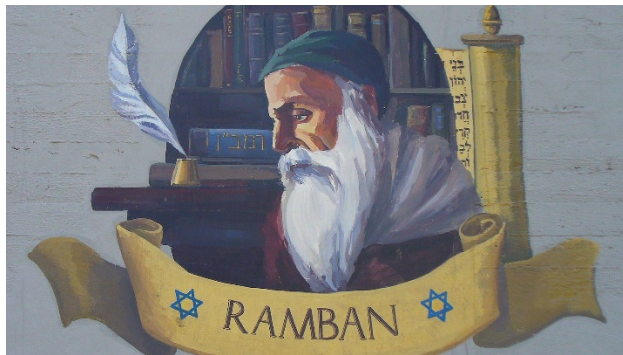
When is Techiya Meisim?

6. Toras Ha'Adam, Shaar Hagemul

אבל יראה מכונת הרב ז"ל שהעולם הבא אצלו משמש לכל עולמי הנפשות ולכל המגיע אליהן לעדי עד, והנה יאמין באמת שתחיית המתים שהוא עיקר מעיקרי התורה, הכוונה בו שתשוב הנפש לגוף ברצון הבורא ויצאו הנשמות מן העוה"ב וישבו לגוף בימי התחיה, ויתעדנו האנשים ההם הזוכים בטובת העוה"ז בימות המשיח ויזכו בו למעלה עליונה ממעלתם הראשונה, אבל אחרי כן יגזור הרב ז"ל מיתה על המשיח ועל דורו ויהיו נפשותיהם בטוב העולם הבא בלא גוף, כמו שהיו מתחלה במעלה גדולה ממנה, שזכו לה במצות שעשו בזמן התחיה, וזה יתקיים להם לנצח.

The Classical Timeline

R. Moshe ben Nachman

7. Talmud Bavli, Sanhedrin 92a

תנא דבי אליהו: צדיקים שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיותן אינן חוזרין לעפרן, שנאמר +ישעיהו ד'+ והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, מה קדוש לעולם קיים - אף הם לעולם קיימין.

The school of Eliyahu taught: The righteous whom the Holy One, Blessed be He, is destined to resurrect do not return to their dust, as it is stated: "And it shall come to pass, that he who remains in Zion and he who remains in Jerusalem shall be called

holy, anyone who is written unto life in Jerusalem” (Isaiah 4:3). Just as the Holy One exists forever, so too will they exist forever.

What Does Olam Haba Look Like?

8. Toras Ha'Adam, Shaar Hegemul

ועל זה העולם אמרו בברכות (י"ז א') מרגלא בפומיה דרב העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה, וכן יאמרו תמיד בתלמוד (עי' ב"ב י' א') הקדוש ברוך הוא משביען מזיו שכינתו לעוה"ב שנאמר אשבעה בהקיץ תמונתך, רצו לומר שקיום האנשים הזוכים הם בזיו הכבוד כקיום הנפש בגוף בעוה"ז באכילה ושתיה, כענין שכתוב באור פני מלך חיים. ודרשו בואלה שמות רבה ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו אכילה וראיה דכתיב באור פני מלך חיים, וכן אמרו במשה רבינו (שמו"ר פמ"ז ט') מאין היה אוכל מזיו השכינה היה נזון, ואל תתמה החיות שהן נושאות את הכסא והן ניזונות מזיו השכינה שנאמר ואתה מחיה את כולם ואתה מחיה לכולם, כי קיום הנפש בהתייחדה בדעת עליון כקיום המלאכים בו, והתעלות הנפש על הגוף מבטלת הכחות הגופיות כמו שהזכרנו למעלה פעם אחרת עד שיתקיים הגוף בקיום הנפש בלא אכילה ושתיה, וכקיום משה בהר ארבעים יום. ואם ניחס זה אל מעשה הנס, הנה אליהו יוכיח שלא הושלך הגוף ממנו ולא נפרד מן הנפש והתקיים מאז ועד עולם, וכן חנוך כפי מדרשי רבותינו ז"ל, וכן אמרו (קוה"ר פ"ג) ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם וגו'

When is Olam Haba?

9. Toras Ha'Adam, Shaar Hegemul

ועוד מצינו מפורש במדרש ויברך אלקים את יום השביעי ברוך הוא העוה"ב שמתחיל באלף השביעי, ויקדש אותו זמנו לישראל, וזו היא ששינו בתמיד בשביעי אומרים מזמור שיר ליום השבת לעתיד לבא לעולם שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים. ובמכילתא אמרו כי אני ה' מקדשכם לעוה"ב כגון קדושת שבת בעוה"ז, נמצינו למדין שהוא מעין קדושת העוה"ב וכן הוא אומר מזמור שיר ליום השבת לעולם שכולו שבת. ובהגדה של רבי עקיבא אמרו יום הדין ומלכות בית דוד יהיו באלף הששי.

10. Toras Ha'Adam, Shaar Hegemul

ובספרי הזכירו כל הזמנים הללו במדרש, אמרו בהתהלךך תנחה אותך בעולם הזה בשכבך תשמור עליך בשעת מיתה והקיצות בימות המשיח היא תשיחך לעולם הבא, הזכירו כאן העוה"ז וזמן המיתה והוא עולם הנשמות וימות המשיח ואחר כך עולם הבא

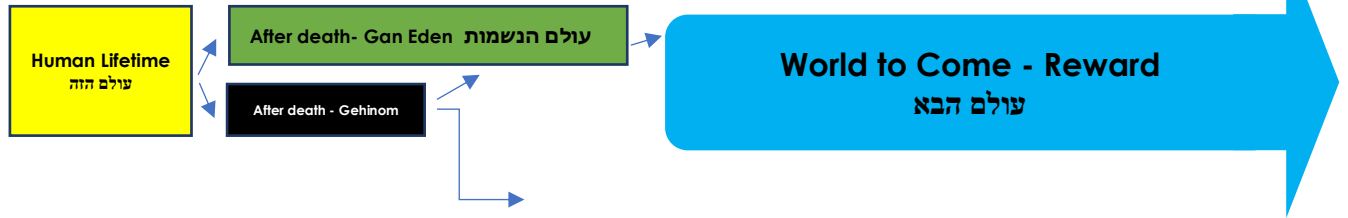
... ובגמרא בפרק אין בערכין (י"ג ב') אמרו למימרא דנבל לחוד וכנור לחוד דלא כר' יהודה דתניא ר' יהודה אומר כנור של מקדש של שבע נימין היה שנאמר שובע שמחות את פניך אל תקרי שובע אלא שבע, של ימות המשיח שמונה שנאמר למנצח על השמינית על נימא שמינית, של עוה"ב עשר שנאמר עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור ואומר הודו לה' בכנור בנבל עשור זמרו לו, ומתריצין אפילו תימא ר' יהודה לעולם הבא אידי דנפשי נימין דידיה נפיש קליה כנבל, ופירוש הענין הזה כי ענין הכנור וכלי הזמר במקדש רמז להשגת המחשבה שהיא נתלית ברוח, ואין בגשמיות דק כמוסיקא, כענין שאמרו קול ודבר ורוח וזהו רוח הקדש, והנה בעולם הזה ישיגו החכמים ברוח הקדש שבע ספירות וידבק אורן במשכן ובמקדש, ונרמזות בשבע הנרות של מנורה ובקצת הקרבנות, גם בלעם אמר את שבעת המזבחות ערכתי הזכיר אותן בה"א הידיעה, לפיכך נרמז בכנור שבע כלי הקול בעוה"ז, ולימות המשיח תושג ספירה שמינית וירמזו אותה, ולעולם הבא תהיה ההשגה שלימה לעשר ספירות וירמזו אותן, וזה ענין מופלא ונכבד ומכל פנים נלמד בפי' העוה"ב שהוא עולם שיש בו גוף ומקדש וכליו, ואינו עולם הנשמות שכל אדם בו בחלק הראוי לו אחרי מיתתו מיד.

If so, What Happens After Death?

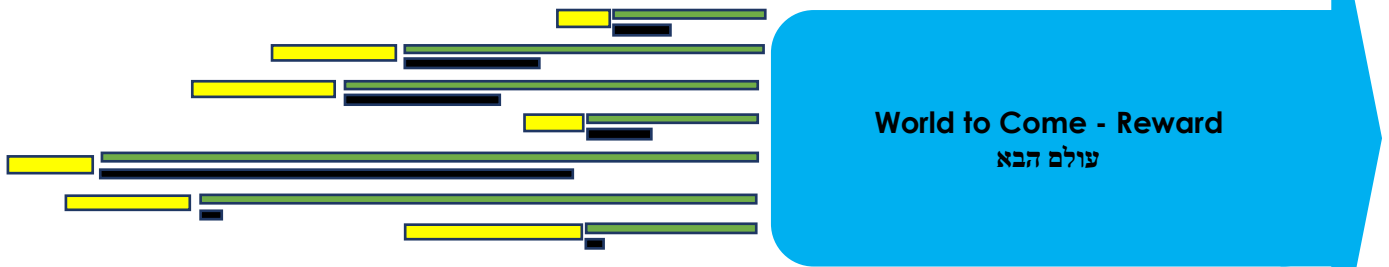
11. Toras Ha'Adam, Shaar Hagemul

ותחלה נאמר ששכר המצות כולן והגמול הטוב שלהם דבר פשוט הוא בדברי רבותינו שהעיקר הגדול הוא חיי העולם הבא אבל השכר הקודם והוא מה שיגיע לאדם אחרי המות מיד הוא גן עדן, כמו שביארנו מגיהנם שהוא העונש המגיע לרשע אחרי המות מיד, וכן תמצא בכל מקום מדבריהם גן עדן הפך מגיהנם

Individual

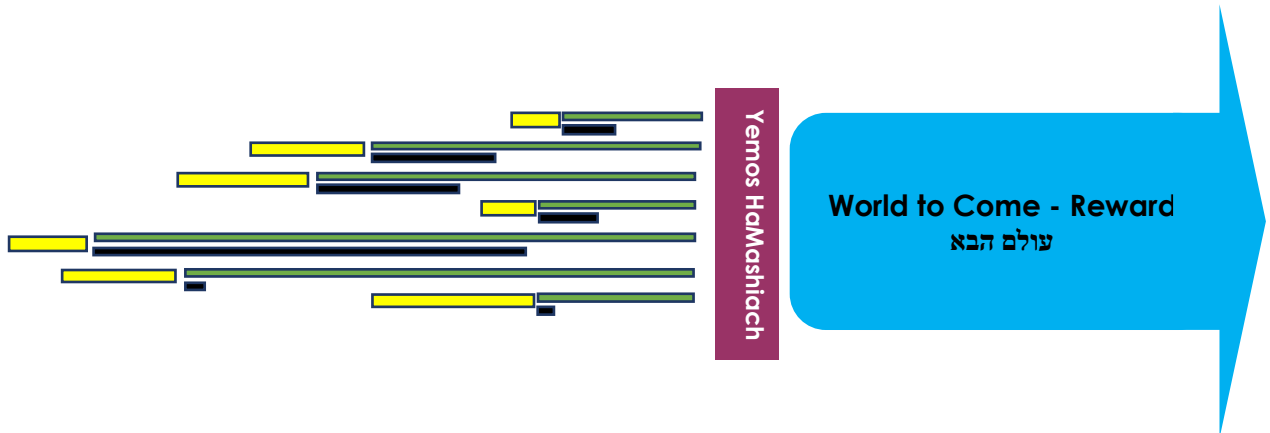
Community

When is Techiyas Hameisim?

12. Toras Ha'Adam, Shaar Hagemul

עכשיו ביארנו כונתנו בשכרי המצות ועונשן, ונחזור בקצרה כי שכר הנפשות וקיומם בעולם הנשמות נקרא לרבותינו גן עדן, ופעמים קורין אותו עליה ושיבה של מעלה, ואחרי כן יבאו ימי המשיח והוא מכלל העולם הזה, ובסופן יהא יום הדין ותחיית המתים שהוא השכר הכולל הגוף והנפש והוא העיקר הגדול שהוא תקות כל מקוה להקב"ה, והוא העולם הבא שבו ישוב הגוף כמו נפש, והנפש תדבק בדעת עליון כהדבקה בגן עדן עולם הנשמות, ותתעלה בהשגה גדולה ממנה ויהיה קיום הכל לעדי עד ולנצח נצחים.

Why is death helpful?

Step 6: The body needs to die to have full purification

המיתה והתחיה: ואולם מלבד כל זה גזרה מדת דינו ית' שלא יוכלו לא האדם ולא העולם מעתה הגיע אל השלימות עודם בצורה שנתקלקלה דהיינו הצורה שיש להם עכשיו שבה נתרבה הרשע אלא יצטרך להם בהכרח עבור מעבר ההפסד דהיינו המיתה לאדם וההפסד לכל שאר ההווים שנתקלקלו עמו ולא תוכל הנשמה לזכך הגוף אלא אחר שתצא ממנו תחלה וימות הגוף ויפסד ואז יחזור ויבנה בנין חדש ותכנס בו הנשמה ותזככהו

Death and resurrection: However besides all of this, His trait of [strict] judgement, may He be blessed, decreed that from now on, man and the world could not reach perfection so long as they are in a corrupted state – meaning, the form they have now, in which evil grew. Rather they perforce need a transformation beyond the perdition – meaning, death for man and destruction for all of the other things in existence that became corrupted with him. And the soul can [no longer] purify the body until after it first goes out of it and the body dies and decomposes. And then [the body] returns and is built [as] a new structure, and the soul enters it and purifies it.

Step 7: Then afterwards there is a reuniting

והנה לפי שרש זה זמן הגמול האמיתי דהיינו זמן קיבול השכר שזכרנו למעלה ומקומו הוא אחר התחיה בעולם שיתחדש והאדם יהנה בו בגופו ובנשמתו בהיות גופו מזוכך ע"י נשמתו ומוכן על ידה להיות נהנה בטוב ההוא ואולם יבחנו שם האנשים ותתחלף מדריגתם ומעלתם כפי השיעור מה שטרחו בעולם העבודה

And behold according to this root concept, the time of the true repayment – meaning the time of receiving the reward, that we mentioned above – and its place, is after the resurrection in the world that will be renewed. And man will enjoy it with his body and his soul, in that his body will be purified by the soul and prepared by it to enjoy that good. Yet people will be distinguished and their levels and positions will differ, according to the measure of that which they toiled in the world of work, and according to that [which] they strove to access perfection.

Step 8: The world of souls in the middle – decomposition and correction

והנה הגוף צריך שיחזור ליסודו ותפרד הרכבתו ותפסד צורתו והואיל והיה מן העפר אליו ישוב והוא מ"ש ית"ש לאדם כי עפר אתה ואל עפר תשוב אך הנשמה (הזוכה במעשיה) הנה אין לה אלא לצפות עד שיעשה בגוף מה שצריך לעשות דהיינו ההתכה וההפסד בראשונה וההשאר בעפר כל הזמן שצריך וההבנות מחדש אח"כ לכשתשוב ליכנס בו ואמנם צריך שיחיה לה מקום בין כך ובין כך ואולם לצורך זה הוכן עולם הנשמות שבו תכנסנה הנשמות הזכות אחרי צאתן

מהגוף ותשבנה שם במקום מנוחה כל זמן התגלגל על הגוף הענינים הראוים להתגלגל עליו. והנה כל הזמן ההוא תשבנה הנשמות ההן במעלה ובתענוג מעין מה שינתן להן אח"כ בזמן הגמול האמיתי שזכרנו למעלה כי גם מעלתו בעולם הנשמות וראי שימדרד לפי המעשים שעשו שלפיהן ימדרד גם הגמול אחרי כן בזמנו.

And see that the body needs to return to its element and separate [from] its combination and lose its form. And since it was dirt, it must return to it – and this is what He, may His name be blessed, said to Adam, "As you are dirt and to the dirt you shall return" (Genesis 3:19). But the soul (that has merited reward through its deeds) surely only has to wait until that which needs to be done to the body is done – meaning the desolidifying and decomposition of the first [body] and its remaining in the dirt all the time it needs, and its formation anew afterwards, when [the soul] returns to enter it. However it needs a place between this and that. And, in truth, it is for this reason that the world of souls was established – that the meritorious souls enter it, after their leaving the body, and dwell there in a restful place all the time that the matters that are fitting to happen to the body happen to it. And see that all of that time, these souls will dwell in loftiness and delight, similar to that which will be given to them afterwards at the time of the true repayment that we mentioned above. For his loftiness in the world of souls will also certainly be measured according to the actions that he has done, according to which his repayment afterwards at that time will also be measured.

